*Bein. Bhavabhûti's Gal. — *b*) N. pr. eines Sohnes des Vasudeva. — 3) n. *Berühmtheit* Bhâg. P. 1,5,40.

*विश्रुतदेव m. N. pr. eines *Fürsten*.

विश्रुतवत् 1) Adj. *überaus gelehrt*. — 2) m. N. pr. eines Fürsten.

1. विश्रुति f. 1) *Berühmtheit, Ruhm*. — 2) *eine best.* Çruti S. S. S. 24.

2. विश्रुति (st. विस्रुति) f. 1) *Verzweigung* (des Weges oder Wasserlaufes). — 2) als mystischer Name der Kuh etwa so v. a. *die nach den Seiten Ausströmende* (nach den Erklärern *die Gerühmte, Berühmte;* also zu 1. विश्रुति). Voc. °ति (VS.) und °ते.

विश्रोतसिका f. = प्रमाद Çilâñka 1, 316. 411.

विश्लथ Adj. *schlaff*. विश्लथाङ्गम् Adv. *mit schlaffen Gliedern*.

विश्लेष m. 1) *Auflösung, Abtrennung, das Auseinandergehen*. संधौ und संधि° so v. a. *Hiatus*. — 2) *Trennung* (von einem geliebten Gegenstande). — 3) in der Arithmetik *Differenz*.

विश्लेषजाति f. *reduction of fractional differences* Colebr. Alg. 24. Lilâv. 17,14.

विश्लेषण 1) Adj. *auflösend*, — 2) n. *a*) *Trennung*. — *b*) *das Sichlösen, Auflösung* Kâraka 5, 3. — *c*) *das Auflösen*.

विश्लेषिन् Adj. 1) *auseinandergehend, sich lösend*. — 2) *getrennt* (vom geliebten Gegenstande).

विश्लोक 1) Adj. *des Ruhmes baar*. — 2) m. *ein best. Metrum*.

विश्व 1) Adj. (f. आ) *a*) *jeder, all, sämmtlich, ganz;* m. *Jedermann* 166,16. — *b*) विश्वे देवाः *alle Götter* und auch *eine best. Götterklasse*. Auch विश्वे ohne देवाः und विश्व im Comp. — *c*) *Alles in sich enthaltend* oder *Alles durchdringend, überall seiend* (Vishṇu-Kṛshṇa, Seele, Intellect u. s. w.). Als m. *der durch das Einzelding bedingte Intellect* 269, 3. 12. — 2) m. *a*) Pl. *eine best. Götterklasse;* s. u. 1) *b*). — *b*) Bez. *der Zahl dreizehn*. — *c*) *eine best. Gruppe von Manen*. — *d*) abgekürzt für विश्वप्रकाश. — *e*) N. pr. eines Fürsten. — 3) f. आ *a*) Loc. Pl. etwa *in allen Ansiedelungen, überall* RV. 8,95,2. — *b*) **die Erde*. — *c*) *trockener Ingwer*. — *d*) **Piper longum*. — *e*) **Asparagus racemosus* Râgan. 4,121. — *f*) *= अतिविषा und विषा. — *g*) Bez. *einer der Zungen des Feuergottes*. — *h*) *ein best. Gewicht*. — *i*) N. pr. α) einer Tochter Daksha's, Gattin Dharma's und Mutter der Viçve Devâs. — β) eines Flusses. — 4) n. *a*) *das All, Weltall, Welt* überh. — *b*) *trockener Ingwer*. — *c*) **Myrrhe* Râgan. 6,117. — *d*) mystische Bez. *des Lautes* ओ.

विश्वक 1) Adj. = विश्व 1) *c*). — 2) m. N. pr. eines Schützlings der Açvin. Auch v. l. für विघ्नगश्व. — 3) *f. विश्वका *Larus ridibundus*.

*विश्वकथा f. gaṇa कथादि.

विश्वकद्राकर्ष m. Nir. 2,3 in der Bibl. ind. fehlerhaft für विश्व°, da Jâska offenbar diese Form vor Augen gehabt hat.

*विश्वकद्रु 1) Adj. *schlecht, boshaft*. — 2) m. *a*) *Jagdhund*. — *b*) *Laut*.

विश्वकर्तर् Nom. ag. *Schöpfer des Alls* Spr. 7726. Nom. abstr. °र्तृत्व n.

विश्वकर्म Adj. *Alles zuwegebringend*.

*विश्वकर्मजा f. Patron. der Saṁgñâ.

1. विश्वकर्मन् n. *jegliches Geschäft*. Nur am Anfange eines Comp.

2. विश्वकर्मन् 1) Adj. *Alles wirkend, — ausführend, — schaffend*. — 2) m. *a*) Name *eines weltbildenden Genius*, ähnlich dem Prag̃âpati, oft auch nicht von ihm zu unterscheiden. Später Name *des Baumeisters und Künstlers* (zugleich Prag̃âpati genannt) *der Götter*. Er führt das Patron. Bhauvana, ist ein Sohn des Vasu Prabhâsa und auch des Vâstu, Vater der Barhishmatî und der Saṁgñâ (100, 6), Gatte der Ghṛtâkî, Verfasser eines Werkes über Baukunst und Verfasser von ṚV. 10,81. Maja wird als Viçvakarman der Dânava bezeichnet. — *b*) Bez. *der Sonne*. — *c*) *eine der sieben Hauptstrahlen der Sonne* VP.² 2,297. Comm. zu VP. 6,3,17. — *d*) VS. 15,16 nach Mahîdh. Bez. *des Windes*. — *e*) N. pr. eines Muni.

विश्वकर्मपुराण n., °संग्रह m., °कर्मप्रकाश m. (Weber, Lit.) und °कर्ममाहात्म्य n. Titel von Werken.

विश्वकर्मशास्त्रिन् m. N. pr. eines Autors Burnell, T.

*विश्वकर्मसुता f. Patron. der Saṁgñâ.

विश्वकर्मीय n. Viçvakarman's *Werk* Opp. Cat. 1. °शिल्प n. Weber, Lit.

विश्वकर्मेश und °कर्मेश्वरलिङ्ग m. N. pr. eines Liṅga.

विश्वकाय 1) Adj. *dessen Körper das Weltall ist*. — 2) f. आ *eine Form der* Dâkshâjaṇî.

विश्वकारक m. *Schöpfer des Alls* (Çiva).

विश्वकारु m. *der Baumeister der Götter*, Viçvakarman.

विश्वकार्य m. *einer der sieben Hauptstrahlen der Sonne* VP.² 2,298.

विश्वकृत् 1) Adj. Subst. *Alles schaffend, Schöpfer des Alls*. — 2) m. *a*) *der Baumeister und Künstler der Götter*, Viçvakarman. — *b*) N. pr. eines Sohnes des Gâdhi.

विश्वकृत Adj. wohl *von* Viçvakarman *verfertigt*.

विश्वकृष्टि Adj. *bei allen Völkern* oder *Menschen wohnend, — erscheinend, allbekannt, Allen freundlich* u. s. w.

*विश्वकेतु m. Bein. 1) des Liebesgottes. — 2) Aniruddha's, Sohnes des Liebesgottes.

विश्वकोश m. = विश्वप्रकाश.

विश्वक्षय m. *Untergang der Welt*.

विश्वक्षिति Adj. = विश्वकृष्टि.

विश्वक्सेन fehlerhaft für विष्वक्सेन.

विश्वग m. 1) *Bein. Brahman's. — 2) N. pr. eines Sohnes des Pûrṇiman.

विश्वगत Adj. *allgegenwärtig*.

*विश्वगन्ध 1) Adj. *überallhin Geruch verbreitend*. — 2) m. *Zwiebel* Râgan. 7,57. — 3) f. आ *die Erde*. — 4) n. *Myrrhe* Râgan. 6,117.

विश्वगन्धि m. N. pr. eines Sohnes des Pṛthu.

विश्वगर्भ 1) Adj. (f. आ) *Alles im Schooße tragend*. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Raivata.

विश्वगश्व fehlerhaft für विष्वगश्व.

विश्वगुणादर्श m. Titel eines Werkes.

विश्वगुरु m. *der Aelteste —, der Vater des Weltalls*.

विश्वगूर्त Adj. *allwillkommen*.

विश्वगूर्ति Adj. dass. ṚV.

विश्वगोचर Adj. *Allen zugänglich* VP. 6,7,55.

विश्वगोत्र Adj. *allen Sippen angehörig*.

विश्वगोत्र्य Adj. etwa *alle Sippen um sich vereinigend*.

विश्वगोप्तर् Nom. ag. *Behüter des Weltalls*, Bein. Vishṇu's, Çiva's und *Indra's.

विश्वग्ज्योतिस् fehlerhaft für विष्वग्ज्योतिस्.

*विश्वग्रन्थि m. *eine best. Pflanze*, = हंसपदी Râgan. 5,110.

विश्वग्लोप, विश्वग्वात und विश्वग्वायु fehlerhaft für विष्वग्लोप u. s. w.

*विश्वंकर m. *Auge*.

विश्वचक्र n. *Weltrad, ein das Weltall darstellendes Rad aus Gold* und *ein solches Geschenk an die Brahmanen* Hemâdri 1,326,5. 8. fgg. 332,16. fgg.

विश्वचक्रात्मन् m. Bein. Vishṇu's Hemâdri 1, 332,13.

विश्वचक्षण und विश्वचक्षस् Adj. *allsehend*.

विश्वचक्षुस् Adj. dass. oder n. *Auge für Alles*.

विश्वचर्षणि Adj. = विश्वकृष्टि.

विश्वच्यवस् m. *einer der sieben Hauptstrahlen*